VII kadencja

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi (nr 266)**

z dnia 24 czerwca 2015 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi (nr 266)

24 czerwca 2015 r.

Komisja Rolnictwa i Rozwoju Wsi, obradująca pod przewodnictwem posła **Artura Dunina (PO)**, zastępcy przewodniczącego Komisji, zrealizowała następujący porządek dzienny:

– rozpatrzenie wniosku o wystąpienie do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi o informację na temat strat w rolnictwie spowodowanych warunkami agrometeorologicznymi oraz monitoringu obszarów występowania zjawiska suszy na terenie Polski,

– rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji Finansów Publicznych Sprawozdania z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2014 r. (druk nr 3459) wraz z analizą wykonania budżetu i założeń polityki pieniężnej w 2014 r. Najwyższej Izby Kontroli (druk nr 3509) w zakresie działania Komisji:

1) część budżetowa 32 – Rolnictwo:
  a) dochody i wydatki,
  b) wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,
  c) dotacje podmiotowe i celowe,
  d) dotacje przedmiotowe w zakresie:
    – postępu biologicznego w produkcji roślinnej i zwierzęcej,
    – ochrony roślin,
    – rolnictwa ekologicznego.
  e) programy wieloletnie w układzie zadaniowym,
  f) dochody i wydatki budżetu środków europejskich;

2) część budżetowa 33 – Rozwój wsi:
  a) dochody i wydatki,
  b) wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,
  c) dotacje podmiotowe i celowe,
  d) dochody i wydatki budżetu środków europejskich;

3) część budżetowa 35 – Rynki rolne:
  a) dochody i wydatki,
  b) wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,
  c) dotacje podmiotowe i celowe,
  d) dochody i wydatki budżetu środków europejskich;

4) część budżetowa 62 – Rybołówstwo:
  a) dochody i wydatki,
  b) wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,
  c) dotacje celowe,
  d) dochody i wydatki budżetu środków europejskich;

5) część budżetowa 83 – Rezerwy celowe, w zakresie pozycji 7, 8, 12, 27, 32, 35, 50, 51, 54, 62 i 70;
6) część budżetowa 85 – Budżety wojewodów ogółem, w zakresie działów:
a) 010 – Rolnictwo i łowiectwo:
– dochody i wydatki,
– wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,
– dotacje podmiotowe;
b) 050 – Rybołówstwo i rybactwo:
– dochody i wydatki,
– wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,
c) zadania z zakresu administracji rządowej i inne zadania zlecone jednostkom samorządu terytorialnego odrębnymi ustawami, w zakresie rolnictwa;
7) plany finansowe agencji wykonawczych:
a) Centralnego Ośrodka Badania Odmian Roślin Uprawnych, wraz z dotacjami podmiotowymi,
b) Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, wraz z dotacjami podmiotowymi,
c) Agencji Nieruchomości Rolnych,
d) Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa,
e) Agencji Rynku Rolnego, wraz z dotacjami podmiotowymi;
8) plany finansowe państwowych osób prawnych:
a) Polskiego Klubu Wyścigów Konnych,
b) Centrum Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Brwinowie,

– rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji do Spraw Kontroli Państwowej Sprawozdania z działalności Najwyższej Izby Kontroli w 2014 r. (druk nr 3508) w zakresie Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Wsi,

– sprawy bieżące.

W posiedzeniu udział wzięli: **Kazimierz Plocke** sekretarz stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi wraz ze współpracownikami, **Waldemar Wojnicz** dyrektor Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Wsi Najwyższej Izby Kontroli wraz ze współpracownikami, **Barbara Styczeń** zastępca dyrektora Departamentu Instytucji Płatniczej Ministerstwa Finansów wraz ze współpracownikami, **Agnieszka Marczak** prezes Polskiego Klubu Wyścigów Konnych wraz ze współpracownikami, **Lucjan Zwolak** zastępca prezesa Agencji Rynku Rolnego wraz ze współpracownikami, **Tomasz Balcerski** zastępca dyrektora ds. finansowych Centralnego Ośrodka Badania Odmian Roślin Uprawnych, **Jarosław Wojtowicz** zastępca prezesa Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, **Krystyna Gdula** zastępca prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wraz ze współpracownikami, **Ryszard Brzezik** dyrektor finansowy Agencji Nieruchomości Rolnych, **Marian Curyło** sekretarz Związku Zawodowego Rolnictwa i Obszarów Wiejskich „Regiony”.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Agnieszka Jasińska**, **Ewa Karpińska-Brzost**, **Dariusz Rzepnikowski** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodniczący poseł Artur Dunin (PO):

Otwieram posiedzenie Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Porządek dzienny przewiduje rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji Finansów Publicznych sprawozdania z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2014 r. – druk nr 3459 – wraz z analizą wykonania budżetu i założeń polityki pieniężnej w 2014 r. Najwyższej

Izby Kontroli – druk nr 3509- w zakresie działania Komisji. Otrzymali państwo informację o realizacji tego punktu w porządku dziennym. Drugi punkt przewiduje rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji do Spraw Kontroli Państwowej Sprawozdania z działalności Najwyższej Izby Kontroli w 2014 r. – druk nr 3508- w zakresie Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Ten punkt referuje prezes NIK, a w jego imieniu pan dyrektor.

Przed rozpoczęciem dyskusji dotyczącej punktu pierwszego oddam głos panu posłowi Olejniczakowi. Bardzo proszę o krótką wypowiedź, panie pośle.

Poseł Cezary Olejniczak (SLD):

Dziękuję bardzo. Panie przewodniczący, panie ministrze, szanowni państwo, w Polsce od kilku miesięcy trwa susza, w niektórych rejonach, szczególnie na zachodzie od Wisły. Są problemy. Rolnicy mówią o kłopotach związanych z firmami ubezpieczeniowymi. Chciałbym, na podstawie art. 157 regulaminu Sejmu zapytać Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, w imieniu wszystkich członków Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi, o stan suszy w Polsce. Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach zapewne ma precyzyjne dane. W wielu gminach Polski na zachód od Wisły stan jest katastrofalny. Od lat takiej suszy nie było. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Artur Dunin (PO):

Bardzo serdecznie dziękuję. Na podstawie art. 157 to zapytanie zostanie skierowane do ministerstwa. Panie z sekretariatu już je zapisały. Bardzo prosimy o odpowiedź.

Panie ministrze, proszę powiedzieć kilka słów na temat budżetu. Dysponujemy oczywiście materiałami. Bardzo proszę.

Sekretarz stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi Kazimierz Plocke:

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, złożę sprawozdanie z wykonania budżetu w części budżetowej, której dysponentem jest minister rolnictwa i rozwoju wsi. Informacja została państwu przekazana w formie pisemnej. Pragnę jedynie dodać, że w części 32 – Rolnictwo zrealizowaliśmy wydatki na poziomie niemal 95%. Część 33 – Rozwój wsi zrealizowano na poziome 96,5%. Część budżetową 35 – Rynki rolne na poziomie 97%. Część budżetową 62 – Rybołówstwo zrealizowano na poziomie 98,3%. Wydaje się nam, że to dobre wyniki. Staraliśmy się pracować tak, aby uzyskiwać jak najlepsze wyniki w zakresie dysponowania pieniędzmi publicznymi i realizować zadania. Dzięki temu udało nam się uzyskać rezultaty, które w dniu dzisiejszym możemy państwu oficjalnie przedstawić.

Pragnę powiedzieć, że w ramach środków, które mieliśmy do dyspozycji zrealizowaliśmy wszystkie zadania ustawowe, do których zobowiązany jest minister w ramach wspólnej polityki rolnej i rybackiej. Z tego powodu możemy omawiać zrealizowane zadania w sposób dogłębny w dniu dzisiejszym, ale mogą państwo zapoznać się z nimi również w przekazanych sprawozdaniach.

Jeśli chodzi o rezerwy celowe, zadania do nich wpisane zostały zrealizowane w zakresie zwalczania chorób zakaźnych, dopłat do paliwa rolniczego, ubezpieczeń upraw rolnych i zwierząt gospodarskich oraz na realizację wspólnej polityki rolnej. Zrealizowane zostały również działania związane z ochroną przeciwpowodziową, czyli dofinansowanie urządzeń melioracji – podstawowych i szczegółowych – na kwotę 250 mln zł.

Jeśli chodzi o budżety wojewodów, uzyskaliśmy około 99% przychodów. Wydatki zrealizowane zostały na poziomie 97,5%.

To wszystko, jeśli chodzi o omawiane kwestie. W trakcie realizacji zadań nie napotykaliśmy kłopotów i trudności. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Artur Dunin (PO):

Dziękuję bardzo. Otwieram dyskusję. O głos poprosił pan przewodniczący. Bardzo proszę.

Poseł Krzysztof Jurgiel (PiS):

Mam pytanie do pana ministra i pani dyrektor. Jaka jest procedura – czy zgodnie z ustawą budżet jest uchwalany, a następnie przyjmowany jest plan po zmianach? Na jakich aktach to się opiera, jakie są zasady?

Przewodniczący poseł Artur Dunin (PO):

Dziękuję bardzo. Głos ma pan poseł Kowalczyk.

Poseł Henryk Kowalczyk (PiS):

Dziękuję bardzo. Rzeczywiście sprawozdanie z wykonania budżetu można podsumować w kilku słowach – zgodnie planem po zmianach. Zawsze można mieć uwagi odnośnie do planu – to należy podkreślić. Jest to kolejny rok spadku wydatków na rynku polskim w stosunku do PKB. To dość istotna kwota – 2.000.000 tys. zł. Nie liczę KRUS, bo to inna sprawa. Rozumiem, że jedną z głównych przyczyn spadku wydatków jest zanikająca płatność krajowa w płatnościach bezpośrednich. W tym zakresie nie jest ujęta płatność krajowa. Jest wiele innych zadań, które można by tymi środkami uzupełnić. Myślę o ubezpieczeniach, dopłatach do paliwa, oczywiście np. podwyższając stawkę zwrotu za litr, litrów na hektar itp. Do złudzenia przypomina to wstydliwą kwestię szklanki mleka w szkołach przez 3 dni w tygodniu. Można byłoby wrócić do 5 dni w tygodniu, tym bardziej że na rynku mleka trwa kryzys. Na dopłaty do materiałów siewnych również brakuje pieniędzy. Można byłoby również obniżyć stawki kredytów preferencyjnych dla rolników, które muszą oni spłacić. Po obniżeniu stóp procentowych przez Radę Polityki Pieniężnej te kredyty stały się mało preferencyjne. Powinny zostać zachowane proporcje. Wskazuję miejsca – jest jeszcze wiele innych – gdzie warto przekazać środki zaoszczędzone dzięki części krajowej płatności bezpośrednich.

Jeśli chodzi o realizację budżetu, trudno, mając na uwadze skromne środki, wskazywać jakieś wady. Oczywiście fundusze nie zostały wykorzystane w 100%, ale to nigdy się nie zdarza. Nie chcę wchodzić w szczegóły. Mam jedno pytanie. Dawno temu odbyła się dyskusja i składane były solenne obietnice dotyczące zwrotu nienależnie pobranych wynagrodzeń pracowników i kierownictwa Elewarr. Chodziło chyba o kwotę 1,5 mln zł. Nie pamiętam, czy do tego zwrotu doszło. Kolejny raport wskazuje dalsze nieprawidłowości w Elewarr. Co ministerstwo planuje z tym począć? Oczywiście jest to sprawa niedotycząca budżetu bezpośrednio, ale pozostaje w nadzorze Agencji Rynku Rolnego. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Artur Dunin (PO):

Bardzo serdecznie dziękuję. Pragnę przypomnieć temat pierwszego punktu porządku posiedzenia – rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji Finansów Publicznych sprawozdania z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2014 r. Nie słyszę innych zgłoszeń. Oddaję głos panu ministrowi. Wypowie się pani dyrektor.

Dyrektor Departamentu Finansów MRiRW Aleksandra Szelągowska:

Dziękuję bardzo. Jeśli chodzi o wykorzystanie rezerw…

Przewodniczący poseł Artur Dunin (PO):

Proszę mówić bliżej mikrofonu, a pana ministra proszę o wyłączenie swojego.

Dyrektor w departamencie MRiRW Aleksandra Szelągowska:

Budżet po zmianach oznacza zwiększenie wydatków o rezerwy celowe uruchomione w czasie roku budżetowego. Przypominam, że w ramach rezerw celowych budżetu krajowego mieliśmy do dyspozycji 1330.000 tys. zł. Te środki były wydatkowane w całości. Spowodowało to zwiększenie planu – plan po zmianach został zwiększony o tę kwotę zawartą w krajowych wydatkach budżetowych. W budżecie środków europejskich również mieliśmy rezerwy celowe. W związku z tym w trakcie roku budżetowego zwiększaliśmy i wykorzystaliśmy w całości limity z rezerw celowych, które były dostępne na rachunku środków europejskich pod koniec grudnia. Dzięki temu zwiększyliśmy wydatki, opierając się na refundacjach przyznanych przez Komisję Europejską, na podstawie naszych deklarowanych wydatków. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Artur Dunin (PO):

Dziękuję. Nie słyszę kolejnych zgłoszeń… bardzo proszę…

Dyrektor Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Wsi Najwyższej Izby Kontroli Waldemar Wojnicz:

Panie przewodniczący, zwyczajowo po wysłuchaniu informacji ministra rolnictwa i rozwoju wsi wysłuchiwaliśmy fragmentu analizy wykonania budżetu państwa, jaki przedstawiała Najwyższa Izba Kontroli. Jeśli pan przewodniczący zechce, przedstawimy go, jeśli nie, to nie musimy.

Przewodniczący poseł Artur Dunin (PO):

Oczywiście, jeśli pan zechce. Wszyscy otrzymaliśmy materiały i nie było uwag.

Dyrektor w departamencie NIK Waldemar Wojnicz:

Rozumiem. Dziękuję uprzejmie.

Przewodniczący poseł Artur Dunin (PO):

Bardzo serdecznie dziękuję. Czy ktoś z państwa ma uwagi, czy możemy przyjąć sprawozdanie? Bardzo proszę, głos ma pan minister.

Sekretarz stanu w MRiRW Kazimierz Plocke:

Chciałem dodać, że konkluzja NIK jeśli chodzi o wykonanie budżetu jest pozytywna. Musiałem podzielić się z Wysoką Komisją tą informacją.

Przewodniczący poseł Artur Dunin (PO):

Panie dyrektorze, proszę o konkluzję.

Dyrektor w departamencie NIK Waldemar Wojnicz:

Powiedziałbym to, ale pan minister mnie uprzedził. Jeśli pan przewodniczący pozwoli…

Przewodniczący poseł Artur Dunin (PO):

Bardzo proszę.

Dyrektor w departamencie NIK Waldemar Wojnicz:

Mam przedstawić informację w skrócie?

Przewodniczący poseł Artur Dunin (PO):

Proszę przedstawić podsumowanie.

Dyrektor w departamencie NIK Waldemar Wojnicz:

Potwierdzam słowa pana ministra Kazimierza Plocke. Generalna analiza wykonania budżetu państwa w częściach, które są w nadzorze ministra rolnictwa i rozwoju wsi wypadła pozytywnie. Taka była też ocena NIK.

Poseł Henryk Kowalczyk (PiS):

Poza Elewarr.

Dyrektor w departamencie NIK Waldemar Wojnicz:

Elewarr nie był objęty korektą budżetową. Dziękuję uprzejmie.

Przewodniczący poseł Artur Dunin (PO):

Dziękuję. Czy ktoś z państwa jest przeciwko przyjęciu sprawozdania? Nie słyszę zgłoszeń… Może inaczej – kto jest za przyjęciem sprawozdania z wykonania budżetu roku 2014? (8) Kto jest przeciwko? (0) Kto się wstrzymał? (7)

Dziękuję bardzo. Sprawozdanie zostało przyjęte.

Przystępujemy do rozpatrzenia punktu drugiego. Proszę o krótką wypowiedź pana dyrektora.

Dyrektor w departamencie NIK Waldemar Wojnicz:

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, panie ministrze, Najwyższa Izba Kontroli przekazała sprawozdanie ze swojej działalności w roku 2014. Nawiązując do tego sprawozdania pragnę przekazać bardzo krótką, syntetyczną informację o działalności Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zgodnie z planem porządku obrad.

Szanowni państwo, Departament Rolnictwa i Rozwoju Wsi – to ciekawostka – został utworzony dopiero w 2011 roku. Do końca roku 2013 departamentem kierował pan Wojciech Jadacki. Od dnia 1 stycznia roku 2014, po wygranym konkursie, czym muszę się pochwalić, mam zaszczyt pełnić funkcję dyrektora tegoż departamentu. Przedmiotem

badań kontrolnych Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Wsi są sprawy objęte działami administracji rządowej – rolnictwo, rozwój wsi, rynki rolne, rybołówstwo, działalność ministra rolnictwa i rozwoju wsi, oraz podległych i nadzorowanych przez niego jednostek, czterech agencji wykonawczych, w tym dwóch agencji płatniczych. Do właściwości Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Wsi należy również współpraca z Europejskim Trybunałem Obrachunkowym – naszym odpowiednikiem dla całej Unii Europejskiej. W minionym roku mój departament dysponował 30 etatami, a obsadzonych było 27. Kierownictwo departamentu pełnią dwie osoby – ja, czyli Waldemar Wojnicz oraz mój zastępca pan dyrektor Grzegorz Brzostek. Dwadzieścia trzy osoby wykonują czynności kontrolne, a dwie zajmują się obsługą administracyjną.

Wysoka Komisjo, w minionym roku departament zrealizował 10 kontroli z obszaru rolnictwa i rozwoju wsi, w tym 4 dotyczące wykonania budżetu państwa. Niezależnie od kontroli przeprowadzonych przez Departament Rolnictwa i Rozwoju Wsi, inne jednostki Izby przeprowadziły 6 kontroli z zakresu właściwości kontrolnych departamentu. Oceny, uwagi i wnioski wynikające z ustawy o kontroli przedstawiliśmy w 93 wystąpieniach pokontrolnych przekazanych kierownikom skontrolowanych jednostek, w których sformułowaliśmy łącznie 321 wniosków. W informacjach zbiorczych z wyników kontroli sformułowaliśmy jeszcze 8 wniosków *de lege ferenda*, dotyczących zmiany obowiązującego wówczas prawa.

Aktualnie dobiegają końca procedury kontrolne związane z dwiema kontrolami zleconymi przez Wysoką Komisję. Pierwsza dotyczy afrykańskiego pomoru świń a druga wyścigów konnych. Pierwsza z nich przyjęła już formę druku. W drukarni jednak doszło do małego spiętrzenia dokumentów, przez co lada moment trafi on do Wysokiej Komisji. Przypuszczam, że stanie się to na początku lipca.

Jeśli chodzi o współpracę międzynarodową, stosownie do uzgodnień, od 10 lat współpracujemy z Europejskim Trybunałem Obrachunkowym, w zakresie kontroli prowadzonych przez ten organ w Polsce. W roku 2014 takich kontroli było aż 21, z czego 6 dotyczyło obszaru rolnictwa. Współpracujemy na zasadzie asysty – nie potwierdzamy, ani nie zaprzeczamy ustaleniom kontroli tego organu, chyba że są równoległe z wynikami naszych.

Wysoka Komisjo, jeśli chodzi o współpracę z organami Sejmu i Senatu, pragnę dodać, że w roku 2014 przedstawiciele Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Wsi uczestniczyli w 47 posiedzeniach komisji sejmowych i 13 posiedzeniach komisji senackich. Podczas 5 posiedzeń komisji sejmowych oraz 4 posiedzeń komisji senackiej omawialiśmy wspólnie wyniki kontroli przeprowadzonych przez mój departament.

Kończąc moją wypowiedź, uprzejmie proszę Wysoką Komisję o przyjęcie sprawozdania z działalności Najwyższej Izby Kontroli w roku 2014, wraz z uzupełniającą ją syntetyczną informacją, którą przedstawiłem, jaka dotyczyła Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Przewodniczący poseł Artur Dunin (PO):

Dziękuję bardzo. Czy są jakieś pytania? Głos ma pan Krzysztof Jurgiel.

Poseł Krzysztof Jurgiel (PiS):

Jeśli chodzi o Elewarr to nie wasz departament prowadził kontrolę?

Dyrektor w departamencie NIK Waldemar Wojnicz:

Mój.

Poseł Krzysztof Jurgiel (PiS):

Postawiony został wniosek, że zasadna jest likwidacja Elewarr. Jeśli jest to instytucja, która przynosi dochody, więc taki wniosek z Najwyższej Izby Kontroli wydaje się niejasny. Państwo powinno dysponować instytucją, która gromadzi rezerwy zboża i przechowuje je. Dlaczego postawiono wniosek o likwidację Elewarr?

Przewodniczący poseł Artur Dunin (PO):

Bardzo proszę.

Dyrektor w departamencie NIK Waldemar Wojnicz:

Panie przewodniczący, chciałbym być precyzyjny omawiając ten wniosek. Najwyższa Izba Kontroli nie skierowała obligatoryjnego wniosku o likwidację. Zgodnie z Kodeksem spółek handlowych, ta spółka, jeśli rozpatrujemy jej wyniki finansowe, nie spełniała wymogów, aby samemu wystąpić o likwidację. Musiałaby ponosić straty trzy lata z rzędu. Dlaczego wystąpiliśmy o rozważenie likwidacji tej spółki? Przyczyna była prosta. Podczas dwóch kontroli, jakie przeprowadziliśmy na przełomie ostatnich lat – były one wnikliwe, objęły okres 8 lat – stwierdziliśmy ze smutkiem, że Elewarr nie wypełniał misji, która legła u podstaw regulacji ustawowej. W roku 2006 w październiku Sejm raczył wyłączyć tę spółkę z obowiązku przekazywania udziałów i akcji do Skarbu Państwa. Właśnie wówczas podnoszono, że ta spółka pełni bardzo istotną rolę jako kreator rynku zbożowego w Polsce. Jest to wyrazem polityki ministra rolnictwa i rozwoju wsi w tym zakresie. Jeszcze raz podkreślam, ze smutkiem stwierdziliśmy po tych dwóch kontrolach, że 8 lat funkcjonowania, od roku 2008 – nie badaliśmy roku 2014, nie znamy wyników, więc do niego nie nawiążę – nie była kreatorem rynku. Mało tego – przedstawiciel spółki w ostatniej kontroli w ramach wyjaśnień powiedział, że rola spółki jest marginalna. Przedstawiciel spółki Elewarr to powiedział.

Tak jak pan przewodniczący był uprzejmy zauważyć, dostrzegliśmy ten dysonans. Pozwolę sobie uchylić rąbka tajemnicy – wczoraj prezentowaliśmy wyniki podczas posiedzenia senackiej Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi, a w dniu dzisiejszym podczas posiedzenia Komisji do Spraw Kontroli Państwowej. To najistotniejsza kwestia – spółka przez ostatnie 8 lat nie wypełniała roli kreatora, startera dla rynku zbóż, co legło u podstaw uzasadnienia ustawy o jej stworzeniu. Działalność organizacyjna i gospodarcza to inna kwestia. Z zadowoleniem przyjęliśmy informację prezesa spółki, że w roku bieżącym spółka ma zysk. Jeszcze w roku 2013 odniosła kilkanaście milionów złotych straty, w roku 2014 to było 6 mln zł. Przyjęliśmy to z zadowoleniem. Nie zysk był jednak najistotniejszą kwestią. Zachodzi tu pewien dysonans. Spółka musi działać zgodnie z Kodeksem spółek handlowych i musi osiągać zysk, bo po to jest stworzona. Z drugiej strony ma pełnić misję państwową – ma być kreatorem i starterem dla rynku zbóż. Przez ostatnich 8 lat te dwa zadania nie tyle się wykluczały, co kierowały się w dół po równi pochyłej.

Wykorzystanie magazynów, podczas pierwszej kontroli wynosiło 50%. Prezes spółki mówił, że nie jest z tego zadowolony. W roku 2013 spadło o kolejnych 10 punktów procentowych – do 40%. W tym samym czasie, na przełomie lat 2010-2013 zarobki kierownictwa spółki wzrosły o 30%. W roku 2013, jesienią, podczas posiedzenia Wysokiej Komisji omawialiśmy sytuację na rynku zbóż. Ówczesny prezes spółki na tej sali mówił „A co ja mam zrobić. Nic nie mogę, jestem przedstawicielem spółki prawa handlowego". To samo mówił właściciel tej spółki – „A co ja mogę kazać". Mało tego, składał nam wyjaśnienia podczas kontroli. Nie mogę nakazać spółce interwencji na rynku zbóż. Od kilku lat trwa trudna interwencja unijna – 101 euro za tonę zboża. Kiedy pytaliśmy prezesa rezerw materiałowych jaka jest rola spółki w przechowywaniu rezerw strategicznych odpowiedział, że maleje. Pojawiają się nowi operatorzy, którzy wchodzą w strefę przechowywania rezerw strategicznych. Z tego powodu apelowaliśmy do ministra rolnictwa i rozwoju wsi oraz do ministra finansów, którzy nadzorują Agencję Rynku Rolnego, o wzięcie sytuacji pod rozwagę.

Użyję teraz języka sportowego – piłeczka jest po stronie ministra rolnictwa i rozwoju wsi. Potrzebna jest analiza i strategia długookresowa jak zachować tę spółkę. Otrzymaliśmy odpowiedź od ministra finansów, którą załączyliśmy do informacji. Zawiera ona stanowisko, w którym mowa że toczą się rozmowy o przekazaniu spółki pod nadzór ministra Skarbu Państwa. Potwierdził to wczoraj minister rolnictwa i rozwoju wsi podczas podczas posiedzenia senackiej Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi. W dniu dzisiejszym minister rolnictwa i rozwoju wsi podczas posiedzenia Komisji do Spraw Kontroli Państwowej powiedział, że jutro odbędzie się pierwsze czytanie ustawy…

Poseł Krzysztof Jurgiel (PiS):

Podczas posiedzenia Komisji.

Dyrektor w departamencie NIK Waldemar Wojnicz:

Tak. To będzie ustawa o przekazaniu na przełomie najbliższych czterech miesięcy nadzoru ministrowi Skarbu Państwa – będzie to zmiana art. 9 ustawy o Agencji Rynku Rolnego.

Pan poseł Telus był uprzejmy zapytać…

Poseł Henryk Kowalczyk (PiS):

Kowalczyk.

Dyrektor w departamencie NIK Waldemar Wojnicz:

…o kwestię wynagrodzeń. Roszczenia NIK z pierwszej kontroli dotyczące 1,4 mln zł wynagrodzeń przedawniły się. Wystąpiliśmy do prokuratury z zawiadomieniem o możliwym popełnieniu przestępstwa. Prokuratura okręgowa odmówiła wszczęcia postępowania w tej sprawie. Służby NIK przygotowują już stosowne zażalenie na to postanowienie. W terminie zawitym, przewidzianym przez Kodeks postepowania karnego, takie stosowne zażalenie, w przeciągu 7 dni, zostanie wniesione do sądu. Nie będzie się tym zajmował pan prokurator, ale sąd, w ramach procesu, po wysłuchaniu stron, tak jak to się robi w państwie demokratycznym, orzeknie co w tej sprawie należy zrobić. Jeśli panie pośle ta odpowiedź pana nie zadowala, na dzień dzisiejszy nic więcej obiecać nie mogę. Najwyższa Izba Kontroli złoży zażalenie w terminie zawitym na postanowienie prokuratora apelacyjnego. Dziękuję uprzejmie.

Poseł Krzysztof Jurgiel (PiS):

Jak działają organy państwa, to wiemy. Np. w województwie podlaskim od 10 lat trwa śledztwo dotyczące lobbowania na rzecz supermarketu. Sąd, po dwóch odwołaniach prokuratury uniewinnił oskarżonych twierdząc, że prokuratura robi głupstwa. To świadczy jedynie o państwie. Prokuratura stawiała zarzuty od 9 lat – aby tak się myliła? Według mnie podejście NIK do tej sprawy jest dziwne. Można wyciągnąć z tego różne wnioski. Nie będę tego mówił, bo można byłoby to uznać za pomówienia. Mówienie o likwidacji moim zdaniem nie jest zasadne. Krytykować należy zarządzających lub nadzór ministra rolnictwa i rozwoju wsi. Fakt, że ktoś pobiera duże pensje, podwyżki wynoszą 30%, gdy w innych instytucjach jest 2% lub nic, to problem. Nie trzeba likwidować spółki, trzeba wymienić zarządzających. Pamiętamy aferę w tej spółce – minister ustąpił. Proceder jednak dalej trwa i mówi się, że należy rozwiązać Elewarr, bo nie jesteśmy w stanie prowadzić prawidłowego nadzoru, bo tam pracują koledzy ministra i nie można ich ruszyć – takie są zwyczaje. Oceniam krytycznie wniosek NIK.

Przewodniczący poseł Artur Dunin (PO):

Bardzo serdecznie dziękuję. Głos chciał zabrać pan dyrektor.

Dyrektor w departamencie NIK Waldemar Wojnicz:

Tak. To nawet nie będzie wypowiedź *ad vocem*. Szanuję opinię pana przewodniczącego i z nią nie polemizuję. Chciałbym podkreślić, że ten wniosek miał charakter fakultatywny. Jeśli ministrowie nadzorujący Agencję Rynku Rolnego dokonają analizy i zgodnie z obowiązującym prawem odpowiedzą, że nie ma przesłanek aby spółkę likwidować, powiadomią o tym NIK, wszystko będzie zgodnie z prawem. Wniosku nie trzeba zrealizować, należy jedynie uzasadnić decyzję. To nie jest wniosek obligatoryjny – jest różnica pomiędzy wnioskami fakultatywnym a obligatoryjnym.

Najwyższa Izba Kontroli chciała pobudzić dwóch nadzorujących spółkę ministrów, aby wypowiedzieli się w sprawie. Od ośmiu lat trwa pewien zastój, choć nie chcę mówić, że tam się nic nie działo. Teraz pan prezes Agencji Rynku Rolnego oraz pan prezes Elewarr mówią, że w spółce jest świetnie, jest 8,5 mln zł zysku. Najwyższa Izba Kontroli może podjąć decyzję o kontroli. To nasza suwerenna decyzja, chyba że zobliguje nas do tego Sejm. Wejdziemy jeszcze raz i zobaczymy co się stało, że w ciągu kilku miesięcy z głębokich strat spółce udało się osiągnąć wysokie zyski. Jesteśmy z tego tytułu zadowoleni. Jeśli jest tak dobrze, możemy to potwierdzić podczas kontroli. Organy i biegli rewidenci badający bilans spółki mogą potwierdzieć, że wszystko jest okej.

Przewodniczący poseł Artur Dunin (PO):

Dziękuję bardzo. Pan poseł chce zabrać głos.

Poseł Robert Telus (PiS):

Sprawa jest bardzo ważna. Panie prezesie – mówię do pana reprezentującego NIK – uważam, że wasz wniosek był zbyt daleko idący. Bardzo zaszkodził Elewarr. Po raz pierwszy mogliśmy zobaczyć jak silnym jesteście organem. Po waszym wniosku, po kilku dniach można było zobaczyć nową ustawę, która kieruje nadzór nad Elewarr do Ministerstwa Skarbu Państwa. Albo jesteście tak silni, albo to zbieg okoliczności, albo co byłoby gorsze – wniosek został złożony po to, aby podjąć taką decyzję. Szanowni państwo, jesteśmy przede wszystkim przedstawicielami rolników. Musimy zrobić wszystko, aby obronić Elewarr, nawet jeśli tam jest źle. Jeśli są źli zarządzający, zmieńmy ich. Nie należy go likwidować. To ostatnie narzędzie, które ma za zadanie regulować ceny zboża dla rolników i bronić konsumentów, regulując ceny mąki i chleba. Nie możemy pozwolić na jego zamknięcie. Myślę, że wasz wniosek był zbyt daleko idący, panie dyrektorze. Teraz zróbmy wszystko, aby obronić Elewarr, bo to bardzo ważna jednostka dla funkcjonowania państwa.

Przewodniczący poseł Artur Dunin (PO):

Dziękuję bardzo. Powtórzył pan słowa pana przewodniczącego Jurgiela. Bardzo proszę, głos ma pan dyrektor.

Dyrektor w departamencie NIK Waldemar Wojnicz:

Chcę powiedzieć kilka słów na zakończenie. Pan minister finansów oraz pan minister rolnictwa i rozwoju wsi odpowiedzą na przedmiotową informację. Dziś nie jest ona tematem obrad. Jesteśmy gotowi przedłożyć szczegółową informację o wynikach tej kontroli podczas najbliższego posiedzenia Komisji. Oczekujemy jednak odpowiedzi ministra finansów oraz ministra rolnictwa i rozwoju wsi. Na dzień dzisiejszy nie wiem jakie jest ich stanowisko. Medialnie nie chcę nikogo wyręczać. Słyszałem, że prezes Rady Ministrów podjęła decyzję. Ministrowie mają obowiązek odpowiedzieć NIK, zgodnie z obowiązującym prawem, jak chcą zrealizować ten wniosek, a jeśli nie, to dlaczego. Tak chciałem zakończyć temat w dniu dzisiejszym.

Przewodniczący poseł Artur Dunin (PO):

Bardzo serdecznie dziękuję. O głos poprosił pan minister. Bardzo proszę.

Sekretarz stanu w MRiRW Kazimierz Plocke:

Chciałbym, aby pan prezes Agencji Rynku Rolnego krótko wypowiedział się w tym zakresie.

Przewodniczący poseł Artur Dunin (PO):

Przypominam państwu, że nie jest to tematem dzisiejszego posiedzenia. Ponownie przeczytam drugi punkt obrad – rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji do Spraw Kontroli Państwowej sprawozdania z działalności Najwyższej Izby Kontroli w 2014 r. w zakresie Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Poseł Robert Telus (PiS):

Mam wniosek formalny.

Przewodniczący poseł Artur Dunin (PO):

Chciałbym poddać pod głosowanie sprawozdanie NIK. Po tym udzielę głosu w sprawach różnych.

Kto jest za przyjęciem sprawozdania z działalności NIK w roku 2014? (14) Kto jest przeciw? (0) Kto się wstrzymał? (0)

Wszyscy byli za.

Dyrektor w departamencie NIK Waldemar Wojnicz:

Dziękuję panu przewodniczącemu i Wysokiej Komisji za uznanie dla pracy Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Wsi w 2014 roku.

Poseł Krzysztof Jurgiel (PiS):

Ponieważ rozpoczęła się dyskusja na temat wykorzystania Elewarr, pragnę coś powiedzieć. To jest dziwne. Pamiętam, że kiedyś to był regulator rynku. Można było zdjąć z rynku zboże. Fakt, że ta funkcja nie jest wykorzystywana, to wina rządu. Prezes Agencji Rynku Rolnego dostaje wytyczne od ministra. Ktoś doprowadził do złego stanu ekonomicznego spółki, a później do jej sprzedaży. Jeszcze raz pragnę powiedzieć, jeśli chodzi o spółkę i magazyny, że około 600-1000 tys. powinno być w rękach państwa… Nawet sytuacjach zakupu rezerw materiałowych, powinny być preferowane magazyny.

Przewodniczący poseł Artur Dunin (PO):

Bardzo serdecznie dziękuję panu przewodniczącemu. Gratuluję panu dyrektorowi, proszę przekazać podziękowania panu prezesowi. Nie mamy w porządku dziennym punktu sprawy różne, ale oddam głos panu prezesowi i będziemy zbliżali się do końca posiedzenia Komisji.

Zastępca prezesa Agencji Rynku Rolnego Lucjan Zwolak:

Panie przewodniczący, krótko ustosunkuję się do poszczególnych zagadnień w skrócie. Nie kwestionujemy założeń kontroli NIK, ale nie zgadzamy się z ocenami. Najwyższa Izba Kontroli w sposób wybiórczy przeanalizowała dane i wystosowała oceny nierzetelne w stosunku do faktów. Kontrola obejmowała okres 5 lat i 9 miesięcy, a nie 8 lat. Jeśli mówimy o wykorzystaniu powierzchni magazynowej, jest ona różna w poszczególnych latach i utrzymuje się na podobnym poziomie. Doszło do okresowej zmiany, która wynikała ze zmiany specyfiki przyjmowania do przechowywania. Jeśli przybywa asortymentu z różnych podmiotów, nie można przesypać zboża – np. pszenicy o różnych parametrach do jednego zbiornika. Elewarr musi wydać taką pszenicę, jeśli ją przechowuje. Musi być więc w różnych komorach. Wówczas nie można zapełnić komory do 100%.

Jeśli mówimy o interwencji, udział Elewarr w niej wynosi około 20%. Jest to nadal podstawa. Jeśli interwencja zostanie ogłoszona, liczy się jej szybkość. Przypominam, że w roku 2011 była interwencja na rynku wieprzowiny w związku z cenami w Niemczech. Wystarczyło zdjęcie 10 tys. ton, co stanowiło około 0,5% produkcji krajowej, aby uspokoić rynek. To jest kwestia szybkości interwencji. Jeśli mówimy o przechowywaniu rezerw państwowych, Elewarr ma dominujący udział. Istotna jest nie tylko kwestia magazynów, ale również wiarygodności. Niedawno pojawiła się informacja o wyroku sądowym dla byłego posła – pana Ryszarda B., w związku z przechowywaniem kilkudziesięciu ton zboża agencji i od prywatnych przedsiębiorców, które zniknęły. To nie jest jedynie kwestia dobrych magazynów, ale wiarygodności. Magazyny Elewarr spełniają najwyższe standardy przechowywania zbóż. Wszystkie mają możliwość przyjmowania transportów tirowych. Większość czynnych magazynów posiada czynne bocznice kolejowe.

Pojawił się zarzut, dlaczego prezes ARR nie interweniował w zakresie cen i nie wydał wytycznych. Wystosowaliśmy zapytanie do NIK, jaka jest podstawa prawna do wydawania w stosunku do spółki prawa handlowego, jednego podmiotu, wytycznych. Jeśli już, można mówić o uchwałach walnego zgromadzenia, a nie wytycznych. Nie ma takiej formuły.

Mówiliśmy o ustawie kominowej. Istotna jest kwestia okresu kontroli. Dotyczyła ona okresu 1 stycznia 2008 roku. Wynagrodzenia w spółce pozostają na tym samym poziomie od roku 2000 – od wprowadzenia ustawy kominowej. Umowy zawarto w 2007 roku na podstawie decyzji zgromadzenia walnego z 2005 roku. Wspomnę o kominówce i umorzeniu postępowania przez prokuraturę, w związku z faktem, że nie nastąpiło podejrzenie popełnienia przestępstwa. Elewarr nie podlega ustawie kominowej – NIK mówi o odwoływaniu się do sądu – pragnę przypomnieć, że w tej sprawie mamy dwa orzeczenia, które to potwierdzają. Jedno jest z września 2012 roku i jest prawomocne. Mówimy nie o opiniach, ale o orzeczeniach sądowych.

Jeśli już wspominamy o wysokości wynagrodzeń, ich przyroście, o wiele większy był przyrost zysku. Spółka dzięki temu osiągała wyższe zyski. Stabilizowała sytuację na rynku zbożowym i przynosiła zyski. Spółka kupowała zboże za środki własne i na kredyt. Była gotowa robić to po cenach rynkowych. Spółka płaciła bardzo rzetelnie tym, którzy musieli je sprzedać, w terminie do 14 dni, a dąży to osiągnięcia czasu 7 dni. Jeśli

ktoś nie ma powierzchni lub musi zboże wysuszyć, może je złożyć w Elewarr. Ma gwarancję, że to zboże nie ulegnie pogorszeniu jakościowemu i może osiągnąć wyższe ceny w późniejszych okresach. Nie ma przymusu sprzedaży, gdy ceny są mniejsze. Elewarr jest również gotowy wykupić zboże w późniejszym okresie. Taka jest realna, stabilizująca funkcja tej spółki na rynku zbożowym.

Poseł Krzysztof Jurgiel (PiS):

Proponuję rozważyć wniosek, aby Komisja zwróciła się do prezesa NIK, aby ten przeprosił Elewarr za te ustalenia, które są bardzo kwestionowane. Nie wiem teraz, jak sytuacja wygląda w państwie.

Dyrektor w departamencie NIK Waldemar Wojnicz:

Rozumiem panie przewodniczący, że to był żart?

Poseł Krzysztof Jurgiel (PiS):

Tak to należy rozumieć.

Przewodniczący poseł Artur Dunin (PO):

Dziękuję bardzo. Zamykam posiedzenie Komisji. Przypominam, że następne posiedzenie Komisji w dniu dzisiejszym odbędzie się o godzinie 22.45.